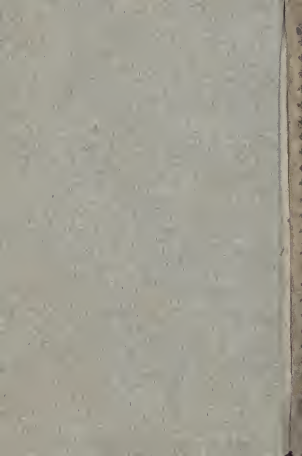
Luther

Sá Minne

Catechismus

Holum 17[illegible]

Ein Miñe CATECHISMUS Edur Barna Lærdoomur.

Doct. Mart. Luth.

Med nygiærtū Spurningum Og ødru fleira fyrer þa Elldre og Yngre.

Pryckt a Hoolum 1740.
Af Marteine Arnodssyne.

Til Lesarans.

AD hafa Vijsdoom og Þecking ä Naatturlegum Hlutum / er Mikelsverdt: Ad hafa rietta Þecking ä Gude / er øllum Vijsdoome meira verdt: An hennar kuñum vier Syndugar Manneskiur ecke ad ødlast Eilijft Lijf / edur Hiälpræde Saalar kiñar. Þad er þad eilijfa Lijfed / seiger er vor Endurlausnare JESUS / ad þeir þecke þig (Fader) sañañ Gud alleina / Og þañ þu sender JESUM Christum, Joh. 17. An riettelegrar Guds þeckingar kuñum vier ecke ad kañast vid þessa Riettlæte: Ecke vid Hans Føduerlega Naad / Ecke vid Hans Þienustu og Verdskulldañ Guds Sonar: Ecke vid Hiälpræde / Huggun og Styrk Heilags Anda. An þvilijkrar Þeckingar H. Guddoomsens Þeckingar er þar eingeñ Syndare kemst til Eilijfs Lijfs. Noogsamlega þeckir Gud i

synu H. Orde / kient oss ad þeckia sig: Fadeređ af Skøpunar Verkenu / af Sending Sonar syns / Oss til Endurlausnar / hvar med hañ hefur Auglyst / Ad hañ ville ecke Syndugs Mañs Dauda / Ezech. 33. Guds Sonur hefur byrt oss Fødurfens Vilia / þa hañ hier a Jørdune / Mañlegu Hollde Jklæddur / leid / sem Fadereñ villde / Pijst og Dauda fyrer oss / sem forskulldad høfdum með Eilyfañ Dauda. Hellags Anda Þecking er oss eirneñ i auglioosu Guds Orde Opeñberud og þeirre H. Kirkiungu / Hvørrar Sumã og skute Jñehalld / Eg helld ad sie i vorum CATECHISMO OG BARNA LÆRDOME. J hønum finnum vier Løgmal DRottenis / epter hvørju vier eigum ad lifa: J hønum verdur oss synd h Myskunseme Guds Himneska Fødurs / Fullnadar Boot hañs Sonar JEsu Christi fyrer Syndernar / og Hlalpræde Hellags Anda / J þvi oss ai liggur uñ vora Velferd og þad Eilyfa Lyfed. Þar fyrer hafa Christneñar

Kennendur / vorn CATECHISMUM og BARNA LÆRDOM (ad mÿnum Doome) riettelega kient þa miñe Bibliu / hvørn bæde Eldre og Ingre byriar Kostgiæfelega ad Jdka / sier til Obrygdañlegrar Saaluhiaalpar. Og af þvi eg hefe formerkt / ad þesse vor CATECHISMUS sie ecke Allstadar til a þessum Tÿmum i voru Lande / og kienneñ reynt / ad Ungdoomurenn kañ ecke / So sem byriade / til hañs ad svara. Þvi hefe eg nu ad nÿiu læted þrÿkta hañ / Bæde þeim Elldre og Ingre til Jdkunar / So ad hvørium tveggiu sie riettelega ad þeckia Gud. Þier Forelldrar / Foosiked ydar Børn a þessare Hreinu Miolk Gudlegrar Kieñinga / Og aled ydur eirneñ sialfa a heñe / hvør ad er Gudlegur Lærdoomur hreinnra DRottens Orda / So ad Þier og vier Aller af Þeckingu Lifanda Guds / mættum ødlast þad Eilÿfa Lÿfed.

Hvørs af Hiarta Oskar / Ud-

Af

ar og Allra Guds Barna Þien
are og Fyrerbidiare til Guds.

Hoolum Dag 29. Martij/
Anno 1722.

Steinn Jonsson.

Þetta eru Tiju Laga Bodord Guds.

Fyrsta Bodord.

Eg eg DROttenn Gud þinn / þu skallt ecke hafa aðrar lega Gude fyrer mier.

Þad er.

Vier eigum yfer alla Hlute fram / Gud ad Ottast / Hann ad Elska / og a hann eirn ad Trua.

Annad Bodord.

Eige skalltu leggia Nafn DROTTens Guds þyns vid Hiegooma.

Þad

Þad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Aungvum eigum vier Ills ad bidia / i hans Nafne / eige ad sveria vid þad / nie Fiolkynge fremia / Eige Liuga nie Svijkia. Helldur eigum vier Guds Nafn ad akalla i øllum vorum Naudsyntum / þad ad tilbidia / Lofa þad og þvi Þacker ad giora.

Þridia Bodord.

Minnstu ad helga Hvyldar Dag Drottens.

Þad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige Fyrerlijtum Predikun / nie hans Ord / Helldur eigum vier þad heilagt ad hallda /

 giarn

Blarnañ heyra þad og læra.

Fioorda Bodord.

Heidra skalltu Fødur þiñ og Moodur / So þu verder Lang-lijfur a Jordune.

Þad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige Fyrerlijtum vora Forelldra/ Nie þa sem yfer oß eru bodner/ Edur þa til Reide reitum/ Helldur þa i Heidre hafum / Pioonum þeim og hlijdner sieum / Elskum þa og Virding veitum.

Fimta Bodord.

Eige skalltu Mañ deyda.

Þad er.

Vier

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige meidum Holld vors Naunga/ edur giørum hønum Mein nockru/ Helldur eigum vier hønum ad biarga og vid ad hiálpa / J øllum Lijfs Naudsynium.

Siøtta Bodord.

Eige skalltu Hoordoom drygia.

Þad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier lifum Hreinferduglega / bæde i Ordum og Verkum/ So ad hvør og eirn elske og i Heidre hafe / sijna Eckta Persoonu.

Siøunda Bodord.

Eige skalltu Stela.

Pad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige grypum Gots eda Peninga vors Naunga / eda med Følskum Kaup-Eyrer / eda Vnderhyggiu/ under oss drøgum/ Helldur eigum vier hønum ad hiælpa / ad hans Gots og Vpphellde Avaxtest og vardveitest.

Attunda Bodord.

Eige skalltu bera Falskann Vitnisburd a mote þijnum Naunga.

Pad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige Ranglega liugum/ nockru a vorn Naunga/

edur svikium/ Bakmælum/ edur Ofrægium hann/ Helldur eigum vier hann ad afsaka/ allt gott um hann ad tala / Og færa alla Hluti til betra Vegar.

Niunda Bodord.

Eige skalltu girnast Nungs Naunga þins.

Pad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige med Flærd / stundum epter Arfe edur Fastæ Eign vors Naunga / edur under oss dregum / med Yfervarpe Laga og Riettenda/ Helldur eigum vier ad tilhialpa og styrkia / ad hann hafe sitt allt Oskaddad.

Tiunda Bodord.

A 6 Eige

Eige skalltu gyrnast annars Manns eigen Kvinnu/ Eige Þioon nie Þioonustu Kvinnu/ Eige Vxa nie Asna / og eckert þad hann a.

Þad er.

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier ei i burtkølum edur lockum / fra vorum Naunga / hans eigen Kvinnu/ Þionustu Folk eda Kvikfie. Helldur eigum vier ad aminna / og Radleggia / Ad hver og eirn sie samt/ og astunde ad þioona hvad hønum skylldugt er.

Hvad seiger Gud af øllum þessum Bodordum? Andsvar.

So seiger hann / Exod. 20. Cap.

Eg er DRottenn Gud þinn / styrkur

styrkur Vandlætare / Vitiande Ranglætis Fedrana a Sonunū / J pridiu og Fioordu Ættkvijsl / þeirra sem mig hata. En giøre ande Myskunseme i þusund Lidu / þeim sem mig Elska / og Vardveita mijn Bodord.

Þad er.

Gud hootar þeim øllum Pijnu / sem afbrÿkia þessum hans Bodordum / Þvi eigum vier ad Ottast og Hrædast hans Reide / og ecke ad giøra a moote þessum hans Bodordum. En þeim øllum / Sem þesse hans Bodord hallda / þeim lofar hann sina Naad / og øllum goodum Hlutum. Þar fyrer eigum vier / Gud ad Elska / Trwa honum og Treysta / Og epter hans Bodordum giarnann ad giøra.

Þessar Greiner heyra til

Bodordum edur Guds Løgmaale.

Fyrsta Spurning.

Hvør er Mismunur a millum Løgmalsins og Evangelij?

Løgmaaled eru þaug Tiju Bodord Guds / Hvør ed oss kienna / Hvørnen og hvilijker vier erum / Hvad vier eigum ad giøra / og hvad vier eigum ad flya og fordast / Og hvørtar þeim øllum Eilijfre Fyrerdæmingu / sem ecke fullkomlega hallda Løgmaaled.

Enn Evangelium / edur Gudspiallid / Er þad Naadar Fyrerheit / wt af Christo / J hvøriu oss verdur skeinkt og giefen Fyrergiefning Syndanna / og þad Eilijfa Lijf fyrer Eckert / Alleina vegna Christi.

Og þesse Maals-Grein er Summa / Innehalld og Mergur alls Evangelij. Joh. 3. So hefur Gud Heimenn Elskad / Ad hann gaf wt sinn Eingetenn Son / Uppa þad / ad aller þeir sem a hann trwa /

verde

verde ecke Fyrerdæmder / Helldur hafe Eilyft Lyf. Þesse Lærdoomur er myklu Hæleitare / Enn Tiu Bodordenn edur Løgmaaled.

II. Kuñuar vier nockud upp ad fylla og hallda þetta Guds Løgmaal? Andsvar. Nei.

III. Hvar til stodar þa Løgmaaled?

Andsvar.

Þad Openberar þyrer oss Syndenar / og Fordæmer alla Meñ Syndaña regna. Þar næst kieñer þad / hvør ad sieu Goodverkeñ.

IV. Hvad er Synden? Andsvar.

Allt þad sem er a moote Guds Bodordum. Upprune Syndenn er sa Blindleike / sem hvørium Mañe er medfæddur / Þar med vondar Tilhneigingar og Girnder i moote Guds Bodordum. Giøranlegar Synder / eru Jllar Hugreñingar / Ord og Giørder i giegn Guds Bodordum.

V. Hvørtar Synder eru ecke med þeim Heilögu? Andsvar.

Þær sem ske a moote Samvitsk-

uñe/

uckt / þegar Madur Oyfvitande og Villiande / gieter nockud a moote Guds Bodordum.

VI. Hvør Refsing kiemur epter Syndena? Andsvar.

Guds Reide / Hölldlegur Daude / Fataekt / Halláre / Ablskins Mootgangur og Olucka / og med þad Syo, afta Eilyfs Fyrerdaeming yber þa Idrunarlausu.

VII. Hvad er Christeleg Idran?

Þad er ad hafa Hiartans Angur og Trega / fyrer umliðnar Synder / og þiña med sier Hrædslu Gudlegrar Reide / Þar med ad hafa Trw og Traust / ad Synderner sieu fyrergiefnar vegna Christi / Og af slykre Trw / fram ad leida Goodverken / þaug sem Gud hefur boded / Honum þar med ad þioona og Hlyðne ad veita.

VIII. Hvør eru þaug Goodverken? Andsvar.

Þaug ein sem Gud hefur boded i þeim Tyu Bodordum / þegar þaug skie af Trwne a Christum / Og eru giørd Gude til Lofs og Dyrdar.

IX.

IX. Hvørnenn kunna Goodverkenn Gude ad þocknast ? Andsvar.

Fyrer Trwna a JEsum Christum.

X. Hvørnenn er oss møgulegt Goodverkenn ad giøra ? Andsvar.

Fyrer Hialp og Hiastod Heilags Anda.

XI. Hvar fyrer eiga Menn ad giøra Goodverkenn / og Hlydne ad veita Guds Bodordum / Med þvi vier forþienum ecke þar med Syndanna Fyrergiefning ? Andsvar.

Goodverkenn eru Menn skylduger ad giøra. Fyrst vegna Guds / Af þvi ad Gud vor DRottenn og Fader hefur boded þaug og skipad / Matth. 26.

II. Rom. 12. Cap. Hønum eigū vier epter ad fylgia / so sem hlydenn Børn / Og Synderner verde oss fyrer Christum Fyrergiefnar / og Heilagur Ande veittur þess vegna / ad vier skulum ecke leingur upp þadann Synderner drygia / Helldur Vegsama Gud med Goodum Verkum / Rom. 6. 2. Tim. 2. 1. Pet. 1. og 2. Cap.

Þar

Þar næst eigum vier ad giøra Goodverken / Siälfra vorra vegna / Vppa þad / ad vier giet(t)um audsynt med Sañendum / ad vier høfum Rietta og Saña Trw / Og ad vier missum ecke aftur Guds Nad / og Syndaña Fyrergiefning / og Eilijfa Saaluhiälp / og verdum ecke Refster Stundlega eda Eilijflega vegna Syndaña / sem Madur giører þvert a moote Samvitskuñe.

J Pridia Máta / Er oss skylt Goodverken ad giøra / vegna Nauwungañs / Hønum til Hiälpar og Þiooneustu / So ad vier giørum ecke Neina Hneixlan nockrum Manne.

Trwarjátningeñ.

Fyrsta Grein af Skøpuneñe.

EG true a Eirn Gud / Fødur Almattugann / Skaparann Himens og Jardar.

Þad

Pader.

Eg true ad Gud hafe skapad mig / asamt med øllum ødrum Skiepnum / Og ad hañ hafe giefed mier Ond og Lijkama / Augu og Eyru og alla Limu/þar med Skyn og Skilningar Vit / og ad hañ øllu þessu/ Eñ nu vid Magt helldur/Nær til veiter hañ mier / og fyrer sier/ Rooglega og Daglega / giefur mier Klæde og Skiæde / Mat og Dryck / Hus og Heimile/Konu og Børn/Akra og Kvikfie/og allt þad sem Gott er / med øllu þui eg vidþarf / til þessa Lijfs Vpphelldis : Hañ verndar mig og vardveiter / fyrer øllum Skada og Hæska / og øllum Illum Hlutum/Og allt þetta

Gott

Gott veiter hañ mier / Af sijñe Skiærre / Fødurlegre / Gudlegre Goodgyrnd og Myskun/an allrar miñar Forþienustu og Verdskulldunar / Fyrer hvad allt/ eg a hønum Lof og þacker ad giøra/ hønum ad þioona og hlijdeñ vera. Þetta eru vissuleg Sañende.

Añnur Grein af Endurlausnene.

Og a JESVM Christum/ Son hañs Eingetenn / DRottenn vorn / Hvør ed Getenn var af Heiløgum Anda / Fæddur Af Mariu Meyu. Pijndur under Pontio Pilato / Krossfestur / Deyddur og Grafenn. Nidur stie hañ til Helvijtis. A þridia Deige/

Deige/ Reis hañ upp fra Daudum. Upp ſtie hañ til Himna/ Situr hañ til Hægre Handar Guds Fødurs Almættugs/ þadañ er hañ Komande / ad Dæma Lifendur og Dauda.

Þad er.

Eg true ad JEſus Chriſtur ſie ſañur Gud/ af Fødurnū fæddur / fyrer allar Allder / Og lyka ſañur Madur / Fæddur af Marïu Meyu/ Ad hañ ſie miñ DRottiñ/ Sem mig Glatadañ og Fyrerdæmdañ Mañ hefur Afkeŕad / Endurleyſt og Frelſad/ fra ollum Syndum / Daudanum og Dioffulſins Vallde / Eige med Gulle nie Silfre / Helldur med ſijnu Heilaga og Dijrmæta Bloode/og med

med ſijnum Saklauſa Dauda og Pijnu / ſo ad eg verde hans Eig enlegur/ Life under hans Vallde/ og i hans Rijke / Honum þione i Eilijfu Rietklæte / Meinleyſe og Saaluhiaalp/ Lijka ſem han er Siaalfur af Dauda Vppriſen / Lifer og Rijker ad Eilijfu. Þetta eru Viſſeleg Sanende.

Þridia Grein af Helgunenne.

Eg true a Heilagan Anda. Og ad ſie Ein Heiløg Almenne leg chriſteleg Kyrkia/ Samneyte Heilagra / Fyrergiefning Syndanna / Holldſins Vppriſa og Eilijft Lijf.

Pad er.

Eg

Eg True eg giete ecke / Af
sialfs mÿns eigeñ Krapte nie
Skilninge / Truada JEsum
Christum miñ DRotteñ / eda
til hañs komest / Helldur hefur
heilagur Ande mig/ fyrer Gud-
spiallaña Kieñing kallad og upp-
lyst/ med synum Astgiøfum/ Helg
ad mig og vidhallded i riettre
Tru / Lijka sem hañ allt adra
Christna Meñ a Jørdu/ kallar /
samañ safnar/ Upplÿser/ Helg-
ar / og i riettre Tru til JEsum
Christum Vardveiter / i hvørre
Christelegre Kyrkiu / Hañ Nad-
uglega fyrergiefur mier og øllum
Truudum/ Daglega allar Synd-
er / Og a Efsta Deige mun hañ
Uppvekia mig / og alla Meñ af
Dauda[l]

Dauda / og giefa mier og øllum Rietttruudum i Christo Eilyft Lijf. Þetta eru Vissuleg Sañende.

Trwañe eda Credo heyra þessar Greiner til.

Fyrsta Spurning.

Hvad er Christeleg Trw?

Christeleg Trw er ecke ad eins / ad kuña Greiner Trwar / Jatningarenn ar / og hallda þær sañar ad vera / helldur med Hiartans Trwnadar Trauste / ad forlæta sig uppa Gud / og Trwa þvi fullkomlega / ad Gud mune veita sijns Sonar JESU Christi / fyrer Predikunar Embætte Hins Heilaga Anda / Eptergiefning Syndaña / Frelsa fra Daudanum og giefa Lijf og Eilyfa Saaluhialp / Hvar ad hyngad þyggia allar adrar Trwar

greinar

arennar Greiner og þetta er su Trwen / sem oss Riettlæta og Sæluhoolpna giører.

II. Hvør er Mißmunur a mille Christelegrar Trwar / og þeirrar Trwar sem Tyrkiar hafa?

Tyrkiar trwa ecke a þañ sama Gud / Fødur Son og Heilagan Anda / Hvør ad sig hefur Openberad fyrer Frelsaran Christum. Helldur dyrka þeir sier sialfer Aññ Gud / sem Himen og Jørd skal skapad hafa / Þeir Trwa ecke a Guds Son JEsum Christum / ad hañ sie sañur Gud / og sa Einka Medalgangare / Fyrer hvørn vier ødlunst Fyrergiefning Syndaña / og Eilyfa Sæluhiælp. Þeir hallda ad eins nockud af þeim Tiju Bodordum / ad Mienn sieu Yfervalldenu hlydner / Slæe ecke i hel / Stele ecke / Bere ecke Liugvitne / ad Meñ giøre Ydulegar Bæner / og giefe Ølmusur / Og hier fyrer þesse Verken / Meina þeir sig Riettlæta og Sæluhoolpna verda.

III. Hvørsu margar eru Persoonur Guddoomsins?

Þriar / Gud Fader / Guds Son og Gud Heilagur Ande.

IV. Hvad margar Natturur hefur Christur?

Tvær / Guddoomlega Natturu og Manndoomlega / Christur er kominn af Gydingum epter Holldenu / hvør ad er Gud yfer øllum Hlutum blessadur ad Eilyfu / 1. Joh. 5. Vier erum i Christo JESU / hann er Sannarlegur Gud.

V. Hvørnenn fær Madur Syndanna Fyrergiefning / og verdur fyrer Gude Riettlaatur og Sæluhoolpenn?

Fyrer Truna a Guds Son JEsum Christum / Hvør fyrer oss er Fæddur / Pijndur / Daenn / og upp aftur risenn / Hvørs vegna / Alleina ut af skiærre Naad / En ei vegna vorra Goodra Verka / Skeinkest og giefed verdur / Syndanna Fyrergiefning / Riettlæted og þad Eilyfa Lyf / øllum þeim sem trwa a Guds Son JEsum Christum.

Drottesleg

Drottenleg Bæn.

FAder vor / þu sem ert á Himnum.

Pader.

Gud vill hier med til-leida oss og locka / Ad vier þvi trua skulum/ ad hañ sie vor riettelegur Fader / Og vier hañs saňarleg Børn/ Svo ad vier þess helldur/ med fullu Trunadar Trauste / meigum hañ bidia / so sem þegar good Børn bidia þeirra Elsku-legañ Fodur.

Fyrsta Bæn.

Helgest þitt Nafn.

Pader.

Guds Nafn er Saňarlegt i

siaalfu sier heilagt / En vier bid-
ium i pessare Baen / ad pad eirn-
eñ helgest hier med oss.

Hvørnen skiedur pad? Svar.

Naer Guds Ord kiennast riekke
lega og hreinlega / og vier epter
þeim lifum Heilaglega / So sem
Guds Bornum hæfer / Þar til
hialpa oss / vor Elskulege Fader
a Himnum. En hvør sem odru-
vijs Kiennir edur Lifer / En Guds
Ord byjdur / Sa vanhelgar Guds
Nafn a medal vor / Þar fra
vardveite oss vor Elskulege Him-
neske Fader.

Auñur Baen.

Tilkome þitt Ryke.

Þad

Þad er.

Guds Rÿke kiemur ad sønu ann vorrar Bænar/af siälfu sier til. Eñ vier bidium i þessare Bæn/ad þad eirneñ kome til vor.

Hvørnen skiedur þad? Svar.

Nær vor Himneskur Fader giefur oss siñ Heilaga Anda / sa sem oss veiter þa Naad / ad vier truum Hans Heilaga Orde / Lifum Heilaglega/ hier Stundlega/ Eñ Añars Heims Eilÿflega.

Þridia Bæn.

Verde þiñ Vilie/ So a Jørdu Sem a Himne.

Þad er.

Guds Goodur og Naadugur Vile verdur / þo vier bidium þess ecke.

ecke.

ecke. Ek viet bidium i þessare Bæn / Ad hans Vilie verde a medal vor.

Hvørnen skiedur þad? Svar.

Nær Gud Onyter og hindrar / oll ill Raad og Vilia / Sem þvi valloa / ad Guds Nafn Vanhelgast / Og hans Ryke nær ei til vor ad koma / So sem er Diøf ulsens / Heimsens / og vor Holldlegur Vilie / Helldur styrker hann oss og stødugа giører / J synum Ordum og Truñe / allt til vorra Afeloka. Þetta er hans Myskunsamur og goodur Vilie.

Fioorda Bæn.

Gief oss i Dag vort Daglegt Braud.

Þad er.

Gud giefur ad søñu Daglegt Braud / jafnvel vondum Møñ/ þo vier bidium þess ecke. Eñ vier bidium i þessare Bæn / Ad hañ læte oss vort Daglegt Braud vidurkieña / og med þacklæte til vor medtaka.

Hvad kallast Daglegt Braud ?

Þad er allt þad sem Naudsynlegt er/ til þessa Lijfs Biargar / sem er/ Matur og Dryckur/ Klæde og Skiæde / Hus og Heimile / Tødur og Eingiar / Kvikfienadur/ Gots og Peningar/ good Eigeñ-Kviña / Hlyden Børn / Dygt Þioonustu-Foolk/ Truer og Frooomer Yfermeñ / Good Almuga Stioorn / Hagstæd Vedrætta /

 Fridur/

Fridur / Heilbrygde / Sidseme / Heidur / Gooder Viner / Trufaster Nagrañar / Og allt añad þessu lÿkt.

Fimta Bæn.

Og fyrergief oss vorar Skullder / So sem vier fyrergiefum vorum Skulldunautum.

Pad er.

Vier bidium i þessare Bæn / Ad Fader vor Hÿmneskur / vilie ei afl[..]a vorar Synder / So hañ fyrer þeirra Skulld / vilie ei veita oss vora Bæn / Þviad vier erum allra þeirra Hluta Omakleger / sem vier hañ um̃ bidium / Hofum og eige helldur þad forþienad / Helldur ad hañ villde oss þad allt

allt fyrergiefa / fyrer sijna Eigenlega Nærd / Hvïad Daglega Syndgunst vier / og forþienum ecker ariad eñ Straff / So vilium vier og eirneñ þar a moot / fyrergiefa af Hiarta / þeim sem oss i moote briooka / Eñ giora þui Gott sem vid oss Misgiora.

Siötta Bæn.

Og leid oss ecke i Freistne.

Pad er.

Gud freystar ad sonu Einkis Mañs. Eñ vier bidium i þessare Bæn / Ad Gud vilie vernda oss og vardveita fyrer Andskotans Heim sins og Holldsins Vielum / So ad vier hröpum ei fyrer þeirra Tilleyging / J Vantru / Örvænting /

Edur adrar Stoor Synder og Løstu / Og þo vier freistust af øllu þessu / þa lꬼte han̄ oss um̄ sijder meiga yferviñа og Sigrenum halda.

Siøunda Bæn.

Helldur Frelsa oss fra Illu.

Þad er.

Vier bidium hier alls i Einu i þessare Bæn / Ad Fader vor Himneskur frelse oss fra øllu Illu til Lijfs og Saalar / Og ad Sijdustu / Þa vor Dauda-Stund er komeñ / giefe han̄ oss goodañ Afgang / og Myskunsamlega take han̄ oss af þessu̅ Eymdardal / til sijn i Himnarijke. AMEN.

Hvad er þad?

Þad

Þad er / Ad eg skal vera fullviss uppa Þad / Ad þessar vorar Bæner / sieu vorum Himneska Föd ur þacknæmelegar / og af Honum heyrdar / Þvi han hefur sialfur skipad oss / ad vier skylldum med þessum Hætte bidia / og hefur lofad / ad han villde oss Bænheyra / Amen / Amen / Þad er Ja / Sannarlega / Þad skal so vera.

Þessar Greiner heyra til Drottenlegre Bæn.

I. Vier skulum alleina i vorum Bænum akalla og tilbidia Einn Almattugan Gud / Födur vors DRottens JEsu Christi / asamt med hans Eingetna Syne JEsu Christo / og þeim Helga Anda / Ed ecke Framlidna Mens / Ei helldur Erkarske xxie Bø-

læ̈re / Edur nockurn Giørdar Gud / Sā
sem ecke er Fader vors Lausnara JEs
su Christi / So sem giøra Gydingar
og Tyrkiar?
II. Vier skulum Hugleida Gudlega
Betalning / sem hañ off bydur og skip-
ar / Matth. 6. og 7. Cap. Luc. 18.
III. Vier skulum Jata og Vidurk-
kiēna vorn Overdugleika og Synder /
Pader / Ad giøra Ricktta og Saña Rö-
ran / og snwast til Guds / Psalm. 15.
Hvad Gud Bænheyrer ecke þa Synd-
ugu sem ecke giøra Jdran / Job. 9.
IIII. Vier skulum huxa uñ Gudleg
Fyrerheit / uppa Syndaña Fyrergief-
ning / og þad vier verdum Bænheyrd-
er / vegna Medalgaungarans JESV
Christi / Joh 16. Rom. 5. Psalm. 1.
V. Vier skulum Trwa og Treysta
uppa Framestødu og Medalgaungu
JESV Christi / og ad vorar Bæner
verde vissilega fyrer hañs Skullds Bæn-
heyrdar / Epter þvi sem Gud lofad
hefur.
VI. Vier eigum ad framsetia fyrer
Gud /

Gud / Andlega og Lykamlega goods Hlute (og þar Nauðsynlar hvar um vier biðium) Hvad allt ÿke er bared i heim Sig Bænum i Fader vor. Ab þessum Sex Greinum mar Nooglega skooß sia / hver ad sie Mißmunur / a milli Bæna Akalls Kinz Christins Man nis / og Heidña Maña edur Tyrkia.

Sacramentum Heilagrar Skyrnar.

Fyrsta Spurning.

Hvad er Skyrn? Andsvar.

SKyrneñ er ecke einfallt Vatn / helldur er hun pad Vatn / sem samañ er reyrt og bunded med Guds Bodorde / og med Guds Orde samteingt.

Hvert er pad Guds Ord?

Þad vor HErra JEsus Christur sagde/ Matth. 28. C. Fared ut um allan Heimenn / og kienned ollum Þioodum/ og Skijred þær/ J Nafne Fodurs / og Sonar/ og Anda Heilags.

Aunur Spurning.

Hvad stodar oss og veiter Skijrnen? Andsvar.

Hun ufvegar oss og veiter Fyrergiefning Syndanna / og frelsar fraa Daudanum og Dioflenum / og giefur þeim ollum eilyfa Saaluhialp/ sem trua þvi/ sem Ordenn Guds og Fyrerheitenn lofa.

Hvorer eru þaug Guds Ord og Fyrerheit? Andsvar.

Þad vor HERRA JEsus Christur

Christur seiger / Marc. 16. C. Hvor hañ truer og verdur skijrdur / sa skal hoolpeñ verda ; Eñ hvor hañ ecke truer / Sa skal verda Fordæmdur.

Pridia Spurning.

Hvørneñ mæ Vatned orka svo Vegslegra Hluta? Andsvar.

Vatned mæ alldrei slijks orka / helldur veiter pad Guds Ord / hvørt ad er i Vatnenu edur med Vatnenu / og Trueñ / Hvør ad slijkum Guds Ordum i Vatnenu truer / þviad utañ Guds Orda / er Vatned einsamallt Vatn / og eing eñ Skijrn / Eñ þegar Guds Ord samlagast Vatnenu / þa er pad Skijrn / Pad er Nædarfullt Lijf-

sins

sins Vatn / og Endurgietningar Laug i Heilögum Anda/ So sem Paall Postule seiger til Tit. 3. Cap. Fyrer þañ Endurgietningar Vatns Saa / og Endurnyan Heilags Anda/ hvorium hañ hefur gnoglega ut hellt yfer oss fyrer JEsum Christũ vorn Lausnara/ so vier Riettlaater fyrer hñs Naad / Vrdum Erfingiar eilijfs Lijfs epter Voneñe. Þesse Ord eru Soñ og Truanleg.

Fiorda Spurning.

Hvad merker þvilijk Vatns Skijrn? Andsvar.

Hun merker þad / ad sa hiñ gamle Adam i oss / a Daglega ad dreckiast og deydast / fyrer Ydran

og Yferboot / med øllum Synd-
um og vondum Gyrndum/ og sijd-
an Daglega framkoma og upp-
aptur rijsa/ Eirn nijr Madur/ sa
ed lifa skal i Riettlæte og Hei-
lagleika fyrer Gude Æfenlega.

Hvar stendur pad Skrifad?

S. Pall seiger til Rom. 6. Cap. Vier erum Jardader med Christo/ fyrer Skijrnena i Daudad / Ad lijka svo sem Christur er Uppvakenn fra Daudum / Fyrer Dijrd Fødurſins / So eigum vier ad ganga i Endurnijungu Lijf-Dagana.

Sacramentum Heilags Altares.

Fyrsta Spurning.

Hvad er Sacramentum Altaresins? Andsvar.

SAcramentum Altaresins er sannarlegt Hold og Blood vors DRottens JEsu Christi / under Braude og Vijne / af honum sialfum JEsu Christo Jnsett / oss Christnum Monnum ad Eta og Drecka.

Hvar stendur þad Skrifad?

So skrifa þeir Heilogu Gudspiallamenn / Mattheus / Marcus / Lucas / og Sancte Paull.

Vor HErra JEsus Christus / A þeirre Nott sem hann forraaden vard / Took hann Braudid / giorde Packer / og braut þad /

og gaf ſijnum Læreſveinum / og
ſagde : Taked og Eted / þad er
miñ Lijkame / Sem fyrer Ydur
verdur giefeñ/Giøred þad i mijna
Miñing.

Sømuleidis epter Kvølldmaal
tijdena / Took hañ Kaleikenn /
giørde þacker / gaf þeim hañ og
ſagde: Drecked aller hier af/Þad
er Kaleikur hins Nýa Teſtamenth
is i mijnu Bloode/ ſem fyrer Yd-
ur uthelleſt / til Fyrergiefningar
Syndaña/So opt ſem þier giør-
ed þetta / Drecked þad i mijna
Miñing.

Auñur Spurning.

Hvad ſtodar oſſ med ſoodañ Atte
ad Eta og Drecka hier aþ ?

Þad

Pad utvÿſa mier þeſſe Orð-eñ ſem hier ſtanda (Fyrer ydur Giefſt og Vthelleſt / Til Fyrer-giefningar Syndaña) Þvi að ſꜵñu verteſt oſſ og giefſt fyrer þeſſe Orðeñ i Sacramentenu / Syndaña Fyrergiefning / Eilijft Lijf og Sꜳluhiꜳlp / Þviað hvar Syndaña Fyrergiefningeñ er / Þar er eirneñ Lijfeð og Sꜳlu-hiꜳlpeñ.

Þriðia Spurning.

Hvørneñ kañ Lijkamleg Berging / að vetta ſo mykla Hlute ?

Berging Brauðs og Vijns veiker það i ongvañ Mꜳta / hell-dur þaug Orðeñ ſem hier ſtan-da (Fyrer ydur giefſt og uthell-eſt

eſt til Fyrergiefningar Synd-
aſia) Hvør Ord ad eru hiá Lík-
kamlegre Bergingu/ſvo ſem Høf
ud-Styrcke i þeſſu Sacramente /
og hvør ſem þeſſum Ordum tru-
er/hafi odlaſt allt þad þaug iſie-
hallda og uppahlioda / Sem er
Syndaſia Fyrergiefning.

Fioorda Spurning.

Hvør neyter þeſſa Sacramentis Maklega? Andſvar.

Ad Faſta / og Likamlega ſig
þar til ad bua/ Er ad ſønu good
ytre Sidſeme/ En ſa er ſaññarlega
Maklegur og Velſkickadur / ſem
Truna hefur i þeſſum Ordum
(Fyrer ydur giefſt og uthellt til
Fyrergiefningar Syndaña) En
hvør

hvør hań truer ecke þessum Ordum/ og efar þaug/ Sa er Omaklegur / Þviad þetta Orded (Fyrer ydur) Krefur full komlegrar Truar i Hiartanu.

Nær Madur vill Skriptast / þa skal hań fyrst seigia til sijns Skriptar-Fødurs.

MIń Kiære Verduge Fader i Christo/ Eg bid ydur giarnań/ ad þier villdud virdast til/ ad heyra mijna Jatning / og hugga mig med Guds Orde / og seigia mier Fyrergiefning Synda minna/ i JESV Nafne.

Jaa/ Seig Fram,

Eg

Eg Aum og Syndug Manneskia/ Jata Almatkugum Gude/ og øllum hans Skoormerkium / Eñ eg afneyta Fiandanum / og øllum hans Svikum og Vielum/ Hier med medkiefie eg mig fyrer Gude og ydur / miñ kiære Fader / ad eg hefe allskins Synder giort/ til Orda og Verka / og vondra Hugreñinga / Alla minna Lijf-Daga/ a mooke miñum Himneska Skapara/ hñs Vilia og Bodord broted/ Þvi medkiefie eg mig hina Søkvirdeleguslu og Synduguslu Skiepnu / sem verda mæ / Bæde fyrer Gude og Moñum.

Vil eg nu feigeñ allra miña Synda ydraſt/ aflæka og vid ſia/ med

med riektre Tru og Trauste / Guds Myskunar vonande af ollu Hiarta / Fyrer Verdskulldan og Medalgaungu hans kiæra Sonar JEsu Christi / myns Lausnara. Ydur bid eg ad hugga myna hrædda Samvilsku/med Guds Orde/ og seigia mier mynar Synder kvittar i JEsu Nafne.

